

อย่างมีประสิทธิภาพ และผลลัภจะมีสินค้าสนองความต้องการได้ด้วยราคาน้ำที่และคุณภาพดี แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ กลับใช้นโยบายการค้าโดยคุ้มกัน มีการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อขีดกันสินค้านำเข้าและส่งเสริมสินค้าส่งออก อันเป็นเรื่องของนโยบายการค้าที่นักศึกษาจะได้ทำความเข้าใจในตอนต่อไป

2. นโยบายการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Policy)

นโยบายการค้าระหว่างประเทศเป็นการนำเอารัฐพยากรที่แตกต่างประเทศมีอยู่มาใช้ปฏิบัติต่อประเทศอื่น ๆ ในกรณีนำสินค้าเข้าประเทศว่า จะมีการจำกัดขอบเขตหรือส่งเสริมการนำเข้าและการส่งออกมากน้อยขนาดไหน ตามทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศส่วนมาก ส่งเสริมให้แต่ละประเทศเลือกผลิตสินค้าเฉพาะที่ตนมีความสามารถมีทรัพยากรเหมาะสม และให้มีการค้าขายกันโดยเสรี แต่ตามความเป็นจริงแล้วประเทศต่าง ๆ จะใช้นโยบายการค้าระหว่างประเทศของตนมาใช้ปฏิบัติในการทำการค้ากับประเทศต่าง ๆ ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 นโยบายด้วยกัน คือ

(ก) นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) เป็นนโยบายการค้าต่างประเทศที่ไม่สนับสนุนการเก็บภาษีศุลกากรในอัตราที่สูง และพยายามขัดข้อจำกัด (restrictions) ต่าง ๆ ที่ขัดขวางการค้าต่างประเทศ ประเทศที่ถือนโยบายการค้าเสรีจะต้องอยู่ในเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ:-

(ก) ดำเนินการผลิตตามหลักการแบ่งแยกแรงงาน (Division of Labor) โดยแต่ละประเทศเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่ประเทศนั้นมีประสิทธิภาพในการผลิตสูง

(ข) ไม่มีการเก็บภาษีอากรเพื่อคุ้มกัน (protective duty) เพื่อคุ้มครองช่วยเหลือการผลิตภายในแต่อย่างใด คงเก็บแต่ภาษีศุลกากรเพื่อเป็นรายได้ของรัฐเท่านั้น

(ค) ไม่มีการให้สิทธิพิเศษ (preference) หรือเลือกปฏิบัติ (discrimination) ต่อสินค้าประเทศหนึ่งประเทศใดโดยเฉพาะ จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่สินค้าจากทุกประเทศเท่ากันหมด

(ง) จะต้องไม่มีข้อจำกัดทางการค้า (trade restrictions) ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศ

นโยบายการค้าเสรีมีรากฐานมาจากทฤษฎีต้นทุนเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Costs) ที่เสนอว่า แต่ละประเทศควรผลิตแต่สินค้าที่มีต้นทุนการผลิตได้เปรียบมากที่สุด แล้วนำสินค้าที่ผลิตได้ไปแลกเปลี่ยนสินค้าที่ประเทศอื่นมีต้นทุนการผลิตได้เปรียบ และประเทศต่าง ๆ

ก็จะได้รับผลผลิตดีกว่าการที่ประเทศต่าง ๆ จะผลิตสินค้าที่ต้องการด้วยตนเองทุกอย่าง หลักดังกล่าวจะช่วยประหยัดต้นทุนทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของโลก คือ

(1) ทางด้านเศรษฐกิจ จะช่วยให้ 1. มีการแบ่งงานระหว่างประเทศ และ 2. มีการปรับปรุงสมรรถภาพการผลิตของแต่ละประเทศอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้พลโลกมีโอกาสได้บริโภคสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงและราคาต่ำ

(2) ทางด้านสังคม ผลที่ได้จากการแบ่งงานระหว่างประเทศทำให้พลโลกมีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ลดการขัดแย้งระหว่างประเทศ

(3) ทางด้านการเมือง นโยบายการค้าเสรีจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพราะประเทศต่าง ๆ สามารถติดต่อกันได้โดยปราศจากข้อจำกัดใด ๆ

แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ ต้องเลิกนโยบายการค้าเสรี เพราะเหตุผลในประการสำคัญ ดังนี้

(1) การขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถส่งสินค้าออกขายได้มากพอ แม้จะต้องการสั่งสินค้าจำนวนมากเพื่อบำดัดความต้องการของประชาชนแต่ที่ต้องควบคุมการนำเข้า เพราะขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ

(2) การ stagnation เมื่อเกิด stagnation ประเทศต่าง ๆ ไม่อาจค้าขายกันตามปกติที่ต้องผลิตสินค้าใช้เอง แม้ต้นทุนจะสูงกว่า และเมื่อ stagnation เสียจีนรัฐบาลก็ต้องให้ความคุ้มครองการผลิตภายในต่อไป

(3) เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ประเทศเกษตรกรรมมักเสียเปรียบประเทศอุตสาหกรรม จึงพยายามสร้างอุตสาหกรรมภายในขึ้น ซึ่งก็ต้องให้ความคุ้มครองอันเป็นการกีดขวางนโยบายการค้าเสรี

(4) สถานการณ์ทางการเมืองของโลก ปัจจุบันโลกแบ่งแยกเป็นค่ายเสรีประชาธิปไตย กับค่ายคอมมิวนิสต์ เป็นเหตุให้มีการเลือกปฏิบัติในการการค้าอันขัดกับนโยบายการค้าเสรี

เพื่อแก้ไขอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศเสรีดังกล่าวให้ลดน้อยลง ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารโลก (World Bank) รวมทั้งการจัดทำข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade หรือ GATT) และอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะหมายการต่าง ๆ ให้การค้าระหว่างประเทศมีความเสรี (Trade Liberalization) มากขึ้น

๖. นโยบายการคุ้มกัน (Protectionism หรือ Protective Trade Policy) เป็นนโยบายที่มีหลักการตั้งข้ามกับนโยบายการค้าเสรี กล่าวคือ รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ไม่ควรปล่อยให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปตามยุทธิกรรม เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเข้าไปแทรกแซงเพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีความสามารถในการผลิตไม่เท่ากัน ถ้ารัฐไม่ให้ความคุ้มครองทางเศรษฐกิจแล้ว ประเทศเหล่านั้นอาจประสบกับความเสียหายทางเศรษฐกิจได้

นโยบายการคุ้มกันเริ่มมาจากกลุ่มพาณิชยนิยม (Mercantilism) ในศตวรรษที่ 17 เสนอหลักสำคัญ 2 ประการ ในการใช้นโยบายการคุ้มกัน คือ

(1) กลุ่มพาณิชยนิยมถือว่าทองคำและโลหะเงินเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศ จึงต้องหาทางสะสหมทองคำและโลหะเงินให้มากที่สุด

(2) การที่จะได้ทองคำมากต้องทำการค้าให้มีดุลการค้าได้เปรียบ (Favorable balance of trade) คือ มีการส่งสินค้าออกไปขายเพื่อแลกทองคำเข้ามามากกว่าการสั่งสินค้าเข้า

กลุ่มพาณิชยนิยมจึงสนับสนุนให้รัฐเข้าแทรกแซงทำการค้าระหว่างประเทศโดยการแสวงหาอาณา尼คมสร้างพาณิชยนาวีให้เข้มแข็ง การผลิตภัยในกิพยาภยให้มีต้นทุนต่ำโดยกดค่าจ้างแรงงาน ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ในสมัยต่อมาไม่เห็นด้วย เพราะการมีทองคำมากเนื่องจากมีดุลการค้าได้เปรียบต่อเนื่องกันหลาย ๆ ปี อาจไม่เป็นผลดีต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศเสมอไป การมีทองคำและเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น ประเทศมีปริมาณเงินเพิ่มขึ้นในขณะที่ความสามารถในการผลิตคงที่อาจเกิดความโน้มเอียงที่จะเกิดภาวะเงินเฟ้อ (inflationary tendency) ขึ้นได้โดยง่าย

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ อยู่ในนโยบายการคุ้มกัน ซึ่งอาจเลือกใช้ในลักษณะที่รุนแรง ปานกลาง หรือเบาบาง โดยมีเหตุผลสนับสนุน ดังนี้.-

(ก) ในด้านเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือคุ้มครองอุตสาหกรรมขั้นแรก (Infant Industry) ซึ่งอาจทำได้โดยตั้งกำแพงภาษีกีดกันสินค้าจากต่างประเทศ

(ข) ในด้านรายได้ของรัฐ การใช้นโยบายการคุ้มกันโดยเรียกเก็บภาษีศุลกากรขาเข้าให้อัตราสูง นับเป็นแหล่งรายได้อันสำคัญของรัฐบาลในประเทศด้อยพัฒนา

(ค) ในด้านสังคม การใช้นโยบายการคุ้มกันคุ้มครองการผลิตภายในย่อมเปิดโอกาสให้การผลิตภายในประเทศมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถขยายการผลิต การจ้างงานสูงขึ้น ประชาชนย่อมมีมาตรฐานชีพสูงขึ้น

(ง) ในด้านการเมือง การใช้นโยบายการคุ้มครองจะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในฐานะพึ่งตนเองได้ ย่อมมีอำนาจการต่อรองและความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศได้

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินนโยบายการคุ้มกัน เครื่องมือที่รัฐบาลอาจเลือกใช้เพื่อดำเนินนโยบายการคุ้มกันในปัจจุบัน ซึ่งมุ่งส่งเสริมการส่งสินค้าออกและกีดกันการนำสินค้าเข้ามาดังนี้

(1) **การตั้งกำแพงภาษี (Tariff Wall)** ส่วนมากใช้วิธีจัดเก็บภาษีคุลภากรจากสินค้านำเข้าหลายอัตรา (Multiple Column Tariff System) คือ จัดเก็บภาษีคุลภากรตั้งแต่ 2 อัตราขึ้นไปในสินค้าชนิดเดียวกัน และเลือกใช้อัตราสูงแก่สินค้าที่ต้องการจะกีดกันมิให้นำเข้า ซึ่งเป็นมาตรการทางอ้อม

(2) **การควบคุมสินค้า** เป็นมาตรการทางตรงโดยรัฐบาลเข้าควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งอาจเป็นการห้ามโดยเด็ดขาด (prohibition) หรือกำหนดโควต้า (Quota) ให้นำเข้าหรือส่งออก

(3) **การให้ความอุดหนุน (Subsidies)** แก่สินค้าส่งออกให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ซึ่งอาจทำได้โดยให้ความอุดหนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น จ่ายเงินอุดหนุนซึ่งเป็นการอุดหนุนทางตรง ส่วนการอุดหนุนทางอ้อมรัฐบาลอาจดหรือลดภาษีบางอย่างให้ ลดค่าขนส่ง หรือให้ความสะดวกทางด้านสินเชื่อ เป็นต้น

(4) **การทุ่มตลาด (Dumping)** ได้แก่ การส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ ในราคาน้ำหนักกว่าราคาขายภายในประเทศและด้วยราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต (marginal cost) มี 3 กรณี ดังนี้

(ก) **การทุ่มตลาดเฉพาะกิจ (Occasional dumping)** เพื่อล้างสินค้าเก่าล้างสต็อกหรือเป็นสินค้าที่ล้าสมัยไม่สามารถขายภายในประเทศได้ หรืออาจเป็นสินค้าที่ไม่ขายภายในเพื่อรักษาระดับราคาสินค้านั้นในตลาดภายในไว้ เป็นการทุ่มตลาดชั่วคราวซึ่งชั่วคราว และไม่ก่อปัญหาอย่างมากนัก

(ข) **การทุ่มตลาดเป็นการชั่วคราว (Intermittent dumping)** เป็นนโยบายที่จะส่งสินค้าไปขายต่างประเทศในราคาน้ำหนักกว่าตลาดภายในประเทศเป็นการชั่วคราว และในบางคราวอาจต้องขายต่ำกว่าทุนเพื่อ

- แสวงหาตลาดใหม่ในต่างประเทศ
- กำจัดคู่แข่งขันซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตและการเงินต่ำกว่า

- กีดกันมิให้คุ้มแข่งขันเข้ามาแย่งตลาดที่ครองอยู่แล้ว
- ตอบแทนการกระทำของผู้อื่น

(ค) การทุ่มตลาดเป็นการถาวร (Long period dumping) เป็นการทุ่มตลาดระยะยาว ซึ่งปกติจะไม่ทุ่มขายในราคาที่ต่ำกว่า Marginal cost และที่สามารถดำเนินการทุ่มตลาดได้อาจเนื่องจาก

- การผลิตภายในขยายตัวสูงสามารถต้นทุนการผลิตลงได้ และสามารถขายตลาดภายในได้ในราคางเดิมไม่ลดลง จึงส่งออกขายนอกประเทศได้ในราคาต่ำกว่า

- รัฐบาลของประเทศนั้นอาจให้เงินอุดหนุนสามารถทุ่มตลาดได้ตามระยะเวลาที่กำหนดจนกว่านโยบายของรัฐบาลจะเปลี่ยนแปลง

โดยทั่วไปการส่งสินค้าไปทุ่มตลาดต่างประเทศมักกระทำการเป็นการชั่วคราว เพื่อกำจัดคุ้มแข่งขัน และเมื่อสามารถผูกขาดตลาดได้แล้วก็จะขึ้นราคาน้ำเพื่อชดเชยรายหลัง

(5) ข้อตกลงทางการค้า (Commercial Treaties) ข้อตกลงเกี่ยวกับ 1. กงสุล 2. สิทธิของชาวต่างชาติ 3. การขนส่ง และ 4. ภาษีอากร ซึ่งอาจกระทำกันในรูปสัญญา 2 ฝ่าย (Bilateral Convention) หรือสัญญาหลายฝ่าย (Multiple Convention) นับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการดำเนินนโยบายการคุ้มกันเพื่อให้สิทธิหรือฐานะทางการค้าเป็นพิเศษแก่ประเทศคู่สัญญา

(6) การควบคุมเงินตราต่างประเทศ (Exchange Control) โดยธนาคารกลางจะควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ควบคุมอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ เช่น บังคับซื้อเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งสินค้าออก และเลือกขายเงินตราต่างประเทศให้เฉพาะการส่งสินค้าเข้าที่จำเป็นเท่านั้น เป็นต้น เพื่อสกัดกันการไหลออกและพยายามดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การควบคุมเงินตราต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินนโยบายการคุ้มกัน

นักศึกษาจะเห็นได้ว่า นโยบายการค้าเสรีตามนัยแห่งกฎปฏิบัติเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ นับเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการผลิตและมาตรฐานการคุณภาพของโลก ทั้งนี้เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีทรัพยากรธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศ แรงงาน เงินทุน ตลอดจนวิทยาการในการผลิตที่แตกต่างกัน การค้าเสรีจะเปิดโอกาสให้บรรดาปัจจัยการผลิตเหล่านี้เคลื่อนย้ายได้โดยเสรี ซึ่งจะทำให้มีการผลิตและบริการต่าง ๆ ในระดับที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และด้วยต้นทุนต่ำสุด เป็นการสร้างการเพิ่มขึ้นและส่งเสริมให้ระดับรายได้ที่แท้จริงของประเทศสูงขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศต่าง ๆ ก็ไม่สามารถจะดำเนินนโยบายการค้าเสรีต่อไปได้

ปริมาณการค้าของโลกมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 1 ในปี 2523 ซึ่งเป็นอัตราต่ำที่สุดในรอบ 25 ปี ในขณะที่มูลค่าการค้าในปีเดียวกันนั้นยังคงขยายตัวในอัตราสูงถึงร้อยละ 21 ต่อปี อันสืบเนื่องจากนำ้มันดิบมีราคาสูงลิวในขณะนั้น ถัดมาคือในปี 2524 และ 2523 ในขณะที่ปริมาณการค้ายังคงชะงักงันอยู่นั้น มูลค่าการค้าก็ลดต่ำลงในอัตราร้อยละ 1 และร้อยละ 6 ตามลำดับ นอกจากปัญหาด้านภาวะเศรษฐกิจถดถอยแล้ว ความแข็งแกร่งของค่าเงินдолลาร์ สหรัฐฯ ประกอบกับโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยในระดับสูงก็มีส่วนก่อให้เกิดผลดังกล่าว ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยที่พัฒนาทางอุตสาหกรรมต้องเผชิญปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงิน และปัญหานักว่างงานที่มีอัตราสูงเป็นประวัติการณ์ในปีที่แล้ว เนื่องจากการขาดดุลของภาคการส่งออกบังพลให้อุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกดังกล่าวถูกผลกระทบภายนอกย่างหนัก ประเทศไทยเหล่านี้จึงมุ่งมั่นในการขัดปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินต่างประเทศสูง และเพิ่มระดับการจ้างงาน โดยการเร่งรัดการส่งออก และลดการนำเข้าด้วยนโยบายปกป้องตนเองของทางการค้า (Protectionist Policy) ซึ่งทำให้สถานการณ์ทั้งหลายเลวร้ายลงยิ่งขึ้น

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนให้แต่ละประเทศดำเนินนโยบายปกป้องตนเองทางการค้ามากขึ้นก็คือ การพัฒนาความรู้ความชำนาญในการผลิตที่ก้าวหน้าของประเทศไทยต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยเคยเป็นผู้นำทางการค้าของโลกแต่เดิม ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น ตะวันตกไม่อาจรองความเป็นเจ้าตลาดอยู่ต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งญี่ปุ่นซึ่งเคยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีครั้งที่เริ่มมี GATT เกิดขึ้นนั้น ได้ก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโลก ภายใต้การบริหารของ Thủ tướngชินจิ โคจิโร่ ที่สุดเป็นอันดับสองของโลก และสามารถผลิตสินค้าประเภทอุตสาหกรรม ดังเช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ วีดีโอดิสก์ เข้าติดตลาดในสหราชอาณาจักร และญี่ปุ่นอย่างยั่งยืน ยิ่งไปกว่านั้น ทั้ง สหราชอาณาจักร และญี่ปุ่นต้องเผชิญกับคู่แข่งที่กำลังมาแรง นั่นคือ บรรดาประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Countries-NIC's) ทั้งหลายนำโดยสิงคโปร์ (สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์) และเกาหลีใต้ (ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ) การแข่งขันจากประเทศไทยเหล่านี้สร้างความเดือดร้อนแก่ประเทศไทย ผู้เป็นเจ้าของตลาดตั้งเดิมอย่างมากมากกว่าที่ควรจะ และจำเป็นต้องสร้างกำแพงการค้าขึ้นมา จำกัดการนำเข้าสินค้าที่เข้ามาแข่งขันกับการผลิตภายในประเทศ เพื่อปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศไทยให้อยู่รอดต่อไปได้

ปัจจุบันมาตรการที่ประเทศไทยต่าง ๆ นำมาใช้ในการดำเนินนโยบายการค้ากันมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งนี้เป็นมาตรการทางด้านภาษีอากร (Tariff Barriers) และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีอากร (Non-Tariff Barriers) เช่น การกำหนดโควต้าเพื่อจำกัดการนำเข้าการควบคุมอัตรา

แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการบรรจุหีบห่อสำหรับสินค้านำเข้าเหล่านี้เป็นผลให้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศ จะกระทำได้โดยยากลำบากยิ่งขึ้น มาตรการเหล่านี้มีส่วนลดปริมาณการนำเข้า และขัดคู่แข่งขันในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยได้ ทำให้ดุลการค้ากระเตื้องขึ้นและอุตสาหกรรมมีโอกาสขยายตัวมากขึ้น แต่ในบางครั้ง ผลที่เกิดขึ้นอาจมาได้เป็นไปตามความคาดหวังแต่ประการใด การที่ประเทศไทยนั่งจ้างดัดการนำเข้า สินค้าจากอีกประเทศหนึ่ง บางทีผู้บริโภคในประเทศไทยมิใช่มาตรการดังกล่าวมิได้ลดการบริโภค สินค้าเข้าลงโดยสิ้นเชิง เพียงแต่เปลี่ยนแปลงที่มาของสินค้าเข้าเท่านั้น ตัวอย่างเช่นนี้เกิดขึ้น กับอังกฤษ ซึ่งมีการควบคุมการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยืนสักจากอ่องกงอย่างเข้มงวด ชาวอังกฤษจึง หันไปซื้อยืนสักจากอิตาลีแทน ซึ่งในที่สุดแล้ว อุตสาหกรรมยืนสักในอังกฤษมิได้รับประโยชน์แต่ อย่างไร แต่ผู้บริโภคในอังกฤษมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ใช้สินค้าที่คุณภาพด้อยลงในสายตา ของตน

ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยที่ใช้มาตรการดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงการตอบโต้ในทำนองเดียวกัน จากประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ของตนไม่ได้ เนื่องจากทุกประเทศก็มีแนวความคิดเดียวกันในการปักป้อง ตนเองทางการค้าดังกล่าว สิ่งที่จะตามมาก็คือการส่งออกมีอุปสรรคมาขึ้น ดุลการค้าที่คาดหวัง ว่าจะดีขึ้นจึงยังคงมีปัญหาอยู่เนื่องจากการส่งออกลดลงในขณะที่การนำเข้าอาจไม่ลดจริงตาม ที่กล่าวมาก็ได้

ในทำนองเดียวกัน ทางด้านการสร้างงานเพิ่มขึ้นภายในประเทศนั้น แม้ว่าอุตสาหกรรม ที่แข่งขันกับการนำเข้ามีการผลิตมากขึ้นและว่าจ้างแรงงานได้เพิ่มขึ้นก็จริง แต่จำนวนงานที่ต้อง สร้างเสียไปเนื่องจากการส่งออกลดลงก็อาจจะมากพอที่จะไปหักกลบลงกับแรงงานที่เพิ่มขึ้นนั้น

ดังนั้นการดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อปักป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงควรเป็นไป อย่างระมัดระวัง และไตร่ตรองให้ดีถึงผลได้และผลเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันไป⁴

3. การค้าระหว่างประเทศของไทย

ปัจจุบันการค้าต่างประเทศของไทยใช้นโยบายคุ้มกันเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ส่วน มาก แต่ก็พยายามส่งเสริมให้ออกชนทำการค้าโดยเสรี (trade liberalization) ซึ่งหมายถึง การ

⁴ ส่วนวิชาการ สำนักบริหาร ธนาคารกสิกรไทย, “วิกฤตการณ์การค้าระหว่างประเทศ” สรุปงานธุรกิจ. ปีที่ 14 ฉบับที่ 9 ประจำงวด 1-15 พฤษภาคม 2526 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธนาคารกสิกรไทย 2526), หน้า 24-26.

ส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ทำการค้าตามระบบการค้าโดยเอกชน (Private trading) และไม่สนับสนุนให้มีการค้าโดยรัฐ (State trading) มาเกินไป ทั้งนี้นอกจากจะด้วยเหตุผลทางการเมืองและการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศแล้ว การที่ประเทศไทยต้องใช้นโยบายการคุ้มกันก็เพื่อสร้างอุตสาหกรรมภายใน เพราะการที่จะหวังพึ่งผลิตผลสิกรรมเพียง 2-3 อย่างแบบเดิมทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่มั่นคงรัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมการลงทุนผลิตสินค้าด้านอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าที่ใช้ตุนตุนจากเกษตรกรรมเพื่อการส่งออกให้มากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยทั่วไปนโยบายการค้าต่างประเทศของไทยพอสรุปได้ ดังนี้.-

1. ถือระบบการค้าโดยเอกชน (Private trading system) กล่าวคือ การค้าต่างประเทศส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเอกชน มีสินค้าบางอย่างเท่านั้นที่องค์กรรัฐบาลเป็นผู้ส่งออกหรือนำเข้า

2. ถือระบบภาษีคุลการอัตราเดียว (Single column tariff system) กล่าวคือ "ไม่ว่าสินค้านำเข้าจะมาจากประเทศใด ประเทศไทยจะเก็บภาษีในอัตราเดียวกัน" "ไม่มีการยกเว้นเป็นการเฉพาะอย่างเหมือนบางประเทศที่ใช้ระบบภาษีคุลการหลายอัตรา (Multiple column tariff system)

3. มีข้อจำกัดทางการค้าอย่างกว้างๆ (Liberal trade restriction) โดยพยายามผ่อนคลายการควบคุมการนำเข้าลำดับเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมและการผลิตสินค้าภายในเท่านั้น การนำเข้าหรือส่งออกส่วนใหญ่จึงกระทำได้โดยเสรี

การค้าต่างประเทศของไทยมีโครงสร้างคล้ายกับโครงสร้างสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา กล่าวคือ.-

1. โครงสร้างสินค้าออก เดิมส่วนใหญ่เป็นผลิตผลทางเกษตรกรรมและเป็นสินค้าขั้นปฐม (primary product) แบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ.-

(1) สินค้าออกดั้งเดิม ได้แก่ ข้าว ยางพารา และดีบุก ซึ่งเป็นสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกมานานและปัจจุบันก็ยังเป็นสินค้าหลักที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าได้มาก

(2) สินค้าออกชนิดใหม่ ได้แก่ พากพืชไร่ใหม่ ๆ ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และปอ ซึ่งเริ่มเป็นสินค้าออกที่สำคัญเพิ่มขึ้นตามลำดับ

(3) สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมแปรรูปที่ใช้ผลเกษตรหรือสินค้าขั้นปฐมอื่น ๆ เป็นตุนตุน เช่น ชีเมนต์ กระสอบป่าน อัญญมณี และผ้าไหมไทย เป็นต้น ซึ่งเริ่มมีการส่งออกมากขึ้นตามลำดับ

สินค้าออกของไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งสินค้าออกดั้งเดิมเพียง 2-3 ชนิด มากระจายประเภทสินค้าส่งออกมากขึ้น (diversification of export) ทำให้สินค้าออกดั้งเดิมค่อย ๆ ลดความสำคัญลงเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าออกทั้งหมด

2. โครงสร้างสินค้านำเข้า สินค้านำเข้าของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้.-

(1) สินค้าอุปโภคบริโภค (consumer goods) ได้แก่ สินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์นม เครื่องใช้ในบ้าน ฯลฯ ซึ่งมีแนวโน้มนำเข้าลดลง

(2) สินค้ากึ่งสำรับรูปและวัตถุดิบ (intermediate products and raw materials) เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมภายในมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมภายในประเทศ

(3) สินค้าประเภททุน (capital goods) ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องทุนแรง รถแทรกเตอร์ และปุ๋ยเคมี ฯลฯ ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น

(4) สินค้าอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ เครื่องเสียง และอะไหล่รถยนต์ ซึ่งมีแนวโน้มลดลง

ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาอัตราการนำสินค้าเข้าของไทยสูงขึ้นมาก เนื่องจาก

(1) ประเทศไทยในระหว่างการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีความจำเป็นต้องส่งสินค้าประเภททุนเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

(2) ประเทศไทยได้รับเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นในรูปของเงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินลงทุนของชาวต่างประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขและความกดดันให้มีการส่งสินค้าเข้าทั้งทางตรง และทางอ้อม

(3) รายได้ประชาชาติสูงขึ้นและมีอิทธิพลจากการเลียนแบบในการบริโภค (demonstration effect) จากต่างประเทศ เกิดอุปสงค์ในสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

(4) ประเทศไทยส่งเสริมให้ออกชนทำการค้าโดยเสรี มีการควบคุมการนำเข้าเพียงไม่กี่รายการ จึงมีการสั่งสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ระหว่างปี พ.ศ. 2491-2495 ประเทศไทยมีดุลการค้าเกินดุล ยังผลให้มีทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่หลังจากนั้นการค้าต่างประเทศเริ่มขาดดุลต่อเนื่องกันมาตลอด แต่ทางด้านดุลการชำระเงินกลับเกินดุล เพราะประเทศไทยได้รับชดเชยจากเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายของทหารอเมริกันในประเทศไทย ตลอดจนการ

ลงทุนจากต่างประเทศ เป็นผลให้ดุลการชำระเงินของประเทศไทยเกินดุลลดลงมาทาง ๆ ที่มี ดุลการค้าขาดดุล ปัจจุบันประเทศไทยเริ่มมีหักดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุลมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2518 ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีดุลการค้าขาดดุลต่อเนื่องกันหลายปี ประกอบกับสหรัฐอเมริกาตอนกำลังทหารออกจากประเทศไทยและประเทศไทยย่านเอเชียอาคเนย์ ทำให้รายได้ที่ไทยเคยได้รับจากการใช้จ่ายของทหารสหภาพลดลง และความช่วยเหลือที่ไทยได้รับจากต่างประเทศ ก็ลดลงตามลำดับ ประกอบกับการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้หักดุลการค้าลดลงทุนสร้าง ปัจจัยพื้นฐาน (infra structure) จำนวนมาก เช่น ทางหลวงแผ่นดิน เขื่อนชลประทาน เขื่อนไฟฟ้า สถานี เป็นต้น ทำให้มีการส่งเครื่องจักรกลเครื่องมือเครื่องใช้จำนวนมากเข้ามา ในขณะที่ น้ำมันดิบที่นำเข้ามีราคาสูงขึ้น ทำให้ค่าสินค้านำเข้าสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สินค้า ส่งออกของไทย ซึ่งส่วนมากยังเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมมีราคาผันผวนและมีแนวโน้มตกต่ำลง ประเทศไทยจึงต้องประสบปัญหามีดุลการค้าระหว่างประเทศขาดดุลต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา นานาน

บทสรุป

แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

พากพาณิชย์นิยม (Mercantilism) เป็นกลุ่มแรกที่สนใจเรื่องการค้าระหว่างประเทศและ เสนอให้รัฐเข้าแทรกแซงใช้นโยบายการค้าโดยคุ้มกัน (Protective Policy) เพื่อให้รัฐได้เปรียบดุล การค้าและมีเงินทองเข้าประเทศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงความเจริญรุ่งเรือง แต่ อdam Smith (Adam Smith) กลับเห็นว่ารัฐควรมีนโยบายการค้าโดยเสรี (Free Trade Policy) โดยปราศจาก การแทรกแซงจากรัฐบาล เพื่อส่งเสริมให้มีการแบ่งแยกแรงงานให้ทุกประเทศผลิตสินค้าที่ตนถนัด มีต้นทุนต่ำ แล้วนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน อdam Smith ชี้ให้เห็นว่า การที่ประเทศต่าง ๆ มีความสามารถในการผลิตไม่เท่ากัน เช่น การผลิตข้าว 1 ตัน ประเทศ ก.อาจใช้แรงงานต่ำกว่าประเทศ ข. ซึ่งเป็นการได้เปรียบโดยเด็ดขาด (Absolute Advantage) อันเป็นเหตุผลให้แต่ละประเทศเลือก ผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเด็ดขาด มีต้นทุนต่ำ เพื่อนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกันทำให้พลโลก ได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ และในกรณีที่ประเทศหนึ่งตกอยู่ในภาวะที่ไม่ว่าจะ ผลิตอะไรก็ตาม ก็มีต้นทุนสูงกว่าประเทศอื่นทั้งสิ้น ดังนี้ การค้าระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้ หรือไม่ เดวิด ริการ์โด (David Ricardo) ได้เสนอการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ว่า ถึงแม้ประเทศไทยนั่งจะอยู่ในฐานะเสียเปรียบอีกประเทศไทยนั่นในการผลิตสินค้า ทุกชนิดก็ตาม ประเทศไทยทั้งสองก็ยอมทำการค้าต่อกันได้โดยแต่ละประเทศจะเลือกผลิตเฉพาะ สินค้าซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอื่นแล้ว ประเทศตนสามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำสุด แล้วนำ

ไปแลกเปลี่ยนกับอีกประเทศหนึ่งทั้ง 2 ประเทศต่างก็จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศโดยการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตอัตราการค้า (Terms of Trade)* จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ถ้าทั้ง 2 ประเทศต่างมีต้นทุนเปรียบเทียบท่ากันแล้ว ริการใด เห็นว่า การค้าระหว่างประเทศก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะไม่มีฝ่ายใดได้ประโยชน์จากต้นทุนเปรียบเทียบ

ต่อมาได้มีข้อเสนอของนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 ท่าน คือ เฮคเซอร์กับโอลลิน ที่เรียกว่า Heckscher-Ohlin Approach เป็นว่า ปริมาณทรัพยากรการผลิตที่แต่ละประเทศมีอยู่ (factor endowments) เป็นต้นเหตุที่ทำให้สัมภาระเป็นไปได้ของ การผลิต (Production Possibility Curve หรือ PPC) ของแต่ละประเทศแตกต่างกัน และการที่แต่ละประเทศมี PPC แตกต่างกันจึงเกิดการค้าระหว่างประเทศขึ้นตามทฤษฎีการได้เปรียบโดยการเปรียบเทียบ (Theory of Comparative Advantage) กล่าวคือ ประเทศใดมีทรัพยากรการผลิตชนิดใดเหลือเพื่อ ประเทศนั้นก็จะมีความได้เปรียบในการผลิตสินค้า ซึ่งใช้บจจุยการผลิตชนิดนั้นเป็นส่วนประกอบ แล้วส่งออกไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศ ก.มีแรงงานเหลือเพื่อ (labor abundance) ค่าจ้างต่ำ ก็ควรเลือกผลิตสินค้าที่ต้องใช้แรงงานส่วนใหญ่ (labor intensive goods) เพราะจะผลิตได้ในต้นทุนต่ำ เป็นต้น แต่ละประเทศก็จะได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าระหว่างประเทศ

นโยบายการค้าต่างประเทศที่รู้จักกันแพร่หลายมี 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ

2.1 นโยบายการค้าเสรี (Free Trade Policy) เป็นนโยบายการค้าต่างประเทศที่ไม่สนับสนุนการเก็บภาษีคุ้ลากาณในอัตราที่สูง และพยายามขัดข้อจำกัด (restriction) ต่าง ๆ ที่ขัดขวางการค้าต่างประเทศ ประเทศที่ถือนโยบายการค้าเสรีจะต้องอยู่ในเงื่อนไขดังนี้

- (ก) แต่ละประเทศเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนถนัด ตามหลักการแบ่งแยกแรงงาน (Division of Labor)
- (ข) ไม่มีการเก็บภาษีเพื่อคุ้มกัน
- (ค) ไม่มีการให้สิทธิพิเศษ หรือเลือกปฏิบัติแก่ประเทศคู่ค้า
- (ง) ไม่มีข้อจำกัดทางการค้าที่จะเป็นอุปสรรคต่อการค้าต่างประเทศ

นโยบายการค้าเสรีจะช่วยให้มีการแบ่งงานระหว่างประเทศ เปิดโอกาสให้พลโลกบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพสูงในราคาต่ำ แต่ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ต้องเลิกใช้นโยบายการค้าเสรี เพราะ

*อัตราการค้า (Terms of Trade) คือ ดัชนีราคасินค้าส่งออกหารด้วยดัชนีราคاسินค้านำเข้า โดยคิดเป็นร้อยละ
ตามสูตร $\frac{P_x}{P_m} \times 100$

- (1) ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากไม่สามารถส่งสินค้าออกได้มากพอ
- (2) เกิดสงคราม ทำให้ต้องผลิตสินค้าใช้เอง
- (3) ประเทศเกษตรกรรมพยายามคุ้มครองอุตสาหกรรมภายใน เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
- (4) มีการแบ่งแยกออกเป็นค่ายเสรีประชาธิปไตย และค่ายคอมมิวนิสต์

2.2 นโยบายการคุ้มกัน (Protective Policy) มีหลักการทรงขั้มกับนโยบายการค้าเสรี คือให้เป็นหน้าที่ของรัฐเข้าแทรกแซงการค้าระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีความสามารถไม่เท่ากัน ปัจจุบันประเทศไทยต่าง ๆ ใช้นโยบายการคุ้มกันก็เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมขั้นกลางโดยการตั้งกำแพงภาษีซึ่งจะช่วยให้รัฐมีรายได้จากการภาษีขาเข้า มีอำนาจต่อรองและความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเลือกใช้เครื่องมือเพื่อส่งเสริมการส่งสินค้าออกและกีดกันการนำสินค้าเข้า ดังนี้

- (1) การตั้งกำแพงภาษี (Tariff Wall) โดยเลือกใช้อัตราสูงแก่สินค้าที่ต้องการจะกีดกัน มิให้นำเข้าซึ่งเป็นมาตรการทางอ้อม
- (2) การควบคุมสินค้า เป็นมาตรการทางตรง โดยรัฐบาลประกาศควบคุมสินค้านำเข้าหรือส่งออก ซึ่งอาจเป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หรือกำหนดโควต้า (Quota) ให้นำเข้าหรือส่งออก
- (3) การให้ความอุดหนุน (Subsidies) รัฐให้ความอุดหนุนแก่สินค้าที่ส่งออกเพื่อให้สามารถขายแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ เช่น จ่ายเงินส่วนหนึ่งให้แก่ผู้ส่งออก ช่วยลดค่าธรรมเนียมส่ง หรือให้ความสะดวกด้านสินเชื่อ เป็นต้น
- (4) การทุ่มตลาด (Dumping) ได้แก่ การส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศในราคาที่ต่ำกว่าราคายield ในประเทศ และด้วยราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต (marginal cost) ซึ่งส่วนมากเป็นการทุ่มตลาดเป็นการชั่วคราว เพื่อขัดคู่แข่งขัน และเมื่อสามารถผูกขาดตลาดได้แล้วก็จะขึ้นราคาสินค้าที่ชดเชยภัยหลัง
- (5) ทำข้อตกลงทางการค้า (Commercial Treaties) โดยการทำสัญญา 2 ฝ่ายหรือหลายฝ่ายเพื่อให้สิทธิหรือฐานะพิเศษในการค้าต่อกัน
- (6) การควบคุมเงินตราต่างประเทศ (Exchange Control) โดยธนาคารกลางจะควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนและอุปสงค์อุปทานของเงินตราสกุลหลักที่ใช้เป็นสื่อกลางในการค้าระหว่างประเทศ เช่น บังคับซื้อเงินตราต่างประเทศจากผู้ส่งออก และเลือกขยายเงินตราต่างประเทศ

ให้เฉพาะการส่งสินค้าเข้าที่จำเป็นเท่านั้น เป็นต้น เพื่อสะกัดกันการไหลออกและพยายามดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามาใหม่กิจที่สุดที่จะมากได้

การค้าต่างประเทศของไทย ก่อร่วมโดยทั่วไป โดยนายการค้าต่างประเทศของไทยพอสรุปได้ดังนี้

(1) ถือระบบการค้าเอกชน (Private trading system) ก่อร่วมคือ การค้าต่างประเทศส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเอกชน

(2) ถือระบบพิกัดอัตราเดียว คือ เก็บภาษีจากสินค้านำเข้าในอัตราเดียวกันไม่ว่าจะเป็นสินค้ามาจากประเทศใด

(3) มีข้อจำกัดทางการค้าอย่างกว้างๆ (Liberal trade restriction) โดยพยายามผ่อนคลายการควบคุมให้การนำเข้าส่งออกส่วนใหญ่กระทำได้โดยเสรี

โครงสร้างสินค้าส่งออกของไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งสินค้าออกดั้งเดิมเพียง 2-3 ชนิด มากระจายไปทางสินค้าส่งออกให้มากชนิดขึ้น (diversification of export) ทำให้สินค้าออกดั้งเดิม เช่น ข้าว ยาง ดีบุก ลดความสำคัญลงเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกทั้งหมด ส่วนสินค้านำเข้าในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีอัตราสูงขึ้นมากเนื่องจาก

(1) อยู่ในระหว่างเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีความจำเป็นต้องส่งสินค้าไปต่างประเทศจำนวนมากขึ้น

(2) ไทยได้รับเงินช่วยเหลือ เงินกู้ และการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีเงื่อนไขและความกดดันให้มีการส่งสินค้าเข้ามาจำนวนมากขึ้น

(3) มีอุปสงค์สินค้าต่างประเทศสูงขึ้น เนื่องจากมีรายได้ประชากรสูงและมีการเลียนแบบการบริโภค (demonstration effect) จากต่างประเทศมากขึ้น

(4) ประเทศไทยส่งเสริมให้เอกชนทำการค้าได้โดยเสรี มีการควบคุมนำเข้าเพียงไม่กี่รายการ จึงมีการส่งสินค้าเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เดิมประเทศไทยมีคุลการค้าขาดดุล แต่มีคุลการชำระเงินดุล แต่ปัจจุบันเริ่มมีทั้งคุลการค้าและคุลการชำระเงินขาดดุลมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ทั้งนี้อาจเนื่องจากประเทศไทยขาดดุลการค้าต่อเนื่องกันหลายปี ประกอบกับสหราชอาณาจักรกำลังทหารือจากประเทศไทยและย่ามอาเซียนฯ ทำให้รายได้ที่ไทยเคยได้รับจากการใช้จ่ายของสหราชอาณาจักรลดลง และความช่วยเหลือที่เคยได้รับจากต่างประเทศลดลง รวมทั้งรัฐบาลมีหนี้ถึงกำหนดที่จะต้องส่งเงินต้นและดอกเบี้ยคืนมากขึ้น

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. การค้าภายในประเทศกับการค้าต่างประเทศมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญอย่างไร บ้าง
2. จงอธิบายแนวคิดการค้าต่างประเทศของ อดัม สมิธ มาพอเข้าใจ
3. เพาะเหตุใดกรณีที่มีต้นทุนเปรียบเทียบเท่ากัน การค้าต่างประเทศย่อมไม่เกิดขึ้น
4. จงอธิบายทฤษฎีต้นทุนค่าเสียโอกาส มาพอเข้าใจ
5. การค้าระหว่างประเทศมีคุณประโยชน์อย่างไร อธิบาย
6. เพาะเหตุใดประเทศต่าง ๆ จึงไม่สามารถใช้นโยบายการค้าเสรีในปัจจุบัน
7. จงอธิบายการใช้เครื่องมือในการดำเนินนโยบายการคุ้มกันมาสัก 2 ข้อ
8. จงอธิบายว่า การควบคุมเงินตราต่างประเทศสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการคุ้มกันได้อย่างไร
9. นโยบายการค้าต่างประเทศของไทยเป็นอย่างไร อธิบาย
10. เพาะเหตุใดประเทศไทยจึงมีดุลการค้าระหว่างประเทศขาดดุลเป็นเวลานาน

หนังสืออ่านประกอบ

วันรักช์ มิงมณีนาคิน, **เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520, บทที่ 7 และ 8.

สมพร เทพสิทธา. **เศรษฐกิจและการพาณิชย์**. พระนคร : สำนักพิมพ์โอดีเยนส์โตร์, 2515, บทที่ 6.

อุดม เกิดวิบูลย์, ดร., **ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2516, บทที่ 15.

อุทิศ นาคสวัสดิ์, ดร., หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ภาคสอง ว่าด้วยเศรษฐกิจรัฐมนตรีภาค. พระนคร : กรุงสยามการพิมพ์, 2516, บทที่ 17.

D' Alton, Stephen, **Basic Economics, Theory and Concepts**. Melbourne: J.C. Stephens PTY, Ltd., 1969, Chapter 9.

H. Speight, **Economics, The Science of Prices and Incomes**, 2nd ed., Norfolk: The English Language Book Society and Methuen & Co., Ltd., 1960, Chapter 23.

Kindleberger, Charles P., **International Economics**, Homewood Illinois: Richard D. Irwin Inc., 1963. Chapters 5 and 6.
